

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

30 ianuarie 2014^{*}

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie penală — Directiva 2004/80/CE —
Articolul 12 — Despăgubirea victimelor infracțiunilor intenționate săvârșite cu violență — Situație pur
internă — Necompetență vădită a Curții”

În cauza C-122/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunale
ordinario di Firenze (Italia), prin decizia din 20 februarie 2013, primită de Curte la 15 martie 2013, în
procedura

Paola C.

împotriva

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul A. Borg Barthet, președinte de cameră, doamna M. Berger (raportor) și domnul
F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna C., de P. Pellegrini, avvocato;
- pentru Regatul Spaniei, de S. Centeno Huerta, în calitate de agent;
- pentru Republica Italiană, de G. Palmieri și de G. Palatiello, în calitate de agenți;
- pentru Regatul Țărilor de Jos, de M. K. Bulterman, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de A.-M. Rouchaud-Joët și de F. Moro, în calitate de agenți,

având în vedere decizia, luată după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță
motivată conform articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții,

^{*} Limba de procedură: italiana.

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 12 din Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității (JO L 261, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 31).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna C., pe de o parte, și Presidenza del Consiglio dei Ministri (Președinția Consiliului de Miniștri), pe de altă parte, cu privire la răspunderea acesteia din urmă pentru netranspunerea de către Republica Italiană a Directivei 2004/80 și pentru prejudiciul suferit de doamna C. ca urmare a acestui fapt.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (7) și (11) ale Directivei 2004/80 au următorul cuprins:

„(7) Directiva stabilește un sistem de cooperare în vederea facilitării accesului victimelor infracționalității la despăgubire în situații transfrontaliere; [...]

[...]

(11) Este necesară crearea unui sistem de cooperare între autoritățile statelor membre pentru a facilita accesul la despăgubire în cazurile în care infracțiunea a fost săvârșită într-un stat membru, altul decât cel în care își are reședința victima.”
- 4 Articolul 12 din directivă, care face parte din capitolul II din aceasta, intitulat „Sisteme naționale de despăgubire”, prevede:

„(1) Dispozițiile privind accesul la despăgubire în situațiile transfrontaliere stabilite prin prezenta directivă funcționează în temeiul sistemelor în vigoare în statele membre de despăgubire a victimelor infracțiunilor premeditate [a se citi «intenționate»] săvârșite prin violență pe teritoriile lor respective..

(2) Toate statele membre asigură ca dispozițiile de drept intern să prevadă existența unui sistem de despăgubire a victimelor infracțiunilor premeditate [a se citi «intenționate»] săvârșite prin violență pe teritoriile lor respective care să garanteze o despăgubire echitabilă și corespunzătoare a victimelor.”

Dreptul italian

- 5 Directiva 2004/80 a fost transpusă în Italia, printre altele, prin Decretul legislativ nr. 204 de punere în aplicare a Directivei 2004/80/CE privind despăgubirea victimelor infracțiunilor (Decreto legislativo n. 204 attuazione della direttiva 2004/80/CE relativa all'indennizzo delle vittime di reato) din 9 noiembrie 2007 (supliment ordinar la GURI nr. 261 din 9 noiembrie 2007). Acest decret face trimitere, în ceea ce privește condițiile materiale pentru acordarea despăgubirilor aflate în sarcina statului italian, la legile speciale care prevăd formele de despăgubire a victimelor unor infracțiuni săvârșite pe teritoriul național. Cu toate acestea, nu toate tipurile de infracțiuni intenționate săvârșite cu violență intră sub incidența acestor legi speciale. Astfel, nu există o lege specială care să garanteze o despăgubire echitabilă și corespunzătoare, în sensul articolului 12 din Directiva 2004/80, a victimei unei infracțiuni de violență sexuală precum cea în discuție în litigiul principal.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 6 Doamna C. a solicitat instanței de trimitere să oblige Presidenza del Consiglio dei Ministri să o despăgubească pentru un prejudiciu stabilit la 150 000 de euro, după constatarea răspunderii acesteia din urmă pentru neaplicarea Directivei 2004/80.
- 7 În susținerea cererii sale, reclamanta din litigiul principal arată că a fost victima unor violențe sexuale comise de domnul M. Acesta din urmă a fost, printre altele, obligat să îi plătească suma de 20 000 de euro cu titlu de daune interese intermediare. Domnul M. nu a executat însă această obligație. Astfel, la momentul la care a fost obligat la plata sumei menționate, el se afla în stare de detenție și era lipsit de resurse, neavând loc de muncă sau reședință. Potrivit doamnei C., când va fi eliberat din închisoare, domnul M. va fi insolubil și expulzat din Italia, astfel încât ea va pierde orice șansă de a obține o despăgubire echitabilă și corespunzătoare din partea lui. Or, Republica Italiană nu ar fi adoptat măsurile necesare pentru a-i garanta totuși o despăgubire echitabilă și corespunzătoare, cu încălcarea obligației care ar reveni acestui stat membru în temeiul articolului 12 din Directiva 2004/80.
- 8 În fața instanței de trimitere, Presidenza del Consiglio dei Ministri solicită respingerea cererii ca inadmisibilă și nefondată. Aceasta arată în special că Directiva 2004/80 urmărește să reglementeze exclusiv despăgubirea victimelor infracțiunilor intenționate săvârșite cu violență în situații transfrontaliere, în timp ce fapta penală în cauză a fost comisă pe teritoriul italian, iar victima este cetățean italian.
- 9 Instanța de trimitere consideră în această privință că, deși obiectivul Directivei 2004/80 este de a crea măsuri destinate să faciliteze despăgubirea victimelor infracțiunilor în situații transfrontaliere și de a permite ca victima unei infracțiuni să se poată adresa întotdeauna unei autorități a statului membru în care are reședința, articolul 12 alineatul (2) din această directivă ar putea fi totuși interpretat în sensul că obligă toate statele membre să adopte instrumente de natură să garanteze despăgubirea victimelor oricărei infracțiuni violente săvârșite cu intenție. În acest caz, Republica Italiană nu și-ar îndeplini obligațiile în măsura în care reglementarea internă prevede un sistem de despăgubire limitat la anumite infracțiuni, cu excluderea celor comise în contextul unor violențe sexuale.
- 10 În aceste condiții, Tribunale ordinario di Firenze a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 12 alineatul (2) din Directiva [2004/80] trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să prevadă despăgubirea victimelor anumitor categorii de infracțiuni săvârșite cu violență sau cu intenție sau, dimpotrivă, impune statelor membre ca, pentru punerea în aplicarea a directivei, să adopte un sistem de despăgubire a victimelor tuturor infracțiunilor săvârșite cu violență sau cu intenție?”

Cu privire la competența Curții

- 11 Mai întâi, trebuie amintit că, astfel cum reiese din considerentul (7) al Directivei 2004/80, aceasta „stabilește un sistem de cooperare în vederea facilitării accesului victimelor infracționalității la despăgubire în situații transfrontaliere”. Considerentul (11) al directivei menționate precizează în această privință că „este necesară crearea unui sistem de cooperare între autoritățile statelor membre pentru a facilita accesul la despăgubire în cazurile în care infracțiunea a fost săvârșită într-un stat membru, altul decât cel în care își are reședința victima”.
- 12 Curtea a subliniat deja că Directiva 2004/80 prevede o despăgubire numai în cazul unei infracțiuni intenționate săvârșite cu violență într-un alt stat membru decât cel în care victima are reședința în mod obișnuit (Hotărârea din 28 iunie 2007, Dell’Orto, C-467/05, Rep., p. I-5557, punctul 59).

- 13 Din decizia de trimitere reiese însă că, în cauza principală, doamna C. a fost victima unei infracțiuni intenționate săvârșite cu violență pe teritoriul statului membru în care are reședința, și anume Republica Italiană. Prin urmare, situația în discuție în litigiul principal nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2004/80, ci numai în cel al dreptului național.
- 14 Or, într-o situație pur internă, Curtea nu este, în principiu, competentă să se pronunțe cu privire la întrebarea adresată de instanța de trimitere.
- 15 Desigur, potrivit unei jurisprudențe constante, chiar într-o astfel de situație, Curtea poate efectua interpretarea solicitată atunci când dreptul național impune instanței de trimitere, în proceduri precum cea din litigiul principal, să acorde resortisanților naționali aceleași drepturi precum cele conferite de dreptul Uniunii în aceeași situație unui resortisant al altui stat membru (a se vedea în special Hotărârea din 21 februarie 2013, *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia și alții*, C-111/12, punctul 35 și jurisprudența citată). Cu toate acestea, nu revine Curții sarcina de a lua o astfel de inițiativă dacă din cererea de decizie preliminară nu reiese că instanța de trimitere are în mod efectiv o astfel de obligație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2010, *Omalet*, C-245/09, Rep., p. I-13771, punctele 17 și 18).
- 16 Astfel, Curtea are obligația de a ține seama, în contextul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și cele naționale, de cadrul factual și normativ în care se încadrează întrebările preliminare, după cum este acesta definit în decizia de trimitere (Hotărârea din 23 aprilie 2009, *Angelidaki și alții*, C-378/07, C-379/07 și C-380/07, Rep., p. I-3071, punctul 48 și jurisprudența citată).
- 17 Or, în speță, este suficient să se constate că, deși Comisia Europeană, în observațiile sale scrise, a susținut că o astfel de obligație reiese din dreptul constituțional italian, din decizia de trimitere însăși nu reiese că dreptul italian impune instanței de trimitere să îi acorde doamnei C. aceleași drepturi precum cele conferite de dreptul Uniunii în aceeași situație unui resortisant al altui stat membru.
- 18 În consecință, în temeiul articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Curtea este vădit incompetentă să răspundă la întrebarea adresată de Tribunale ordinario di Firenze.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 19 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) dispune:

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este vădit incompetentă să răspundă la întrebarea adresată de Tribunale ordinario di Firenze (Italia).

Semnături